

SMURTO PREVENCIJA

Parengė: socialinė pedagogė Lina Noreikienė

SMURTO SAMPRATA

Smurtas – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą.

(Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymas)

Smurtas prieš vaikus - kai asmuo pažeidžia vaiko teises, bei savo veiksmais ar žodžiais sukelia vaikui fizinį ar dvasinį skausmą, žaloja vaiko psichinę sveikatą.

KOKIEMS VAIKAMS KYLA DIDESNĖ RIZIKA TAPTI SMURTO AUKOMIS

- Mažamečiams.
- Turintiems negalią ar sveikatos sutrikimus.
- Augantiems šeimoje, kurioje yra vartojamas alkoholis ar kitos psichotropinės medžiagos.
- Jau patyrusiems smurtą.
- Augantiems su nebiologiniais tėvais.

KAS YRA SMURTAUTOJAS

Neretu atveju, smurtautoju tampa artimas, gerai pažystamas ar net šeimos narys. Smurtas artimoje aplinkoje yra didelė ir dažnai užslėpta socialinė problema, nes smurtauja tas, kuriuo auka turėtų pasitikėti.

Smurtautoju gali tapti tėvai, globėjai, artimi giminaičiai, mokytojai, nepažįstami asmenys.

FIZINIS SMURTAS

Fizinio smurto veiksmai gali būti įvairūs:

- Mušimas, stumdymas, kratymas.
- Daiktų mėtymas, griebimas už plaukų, tampymas už rūbų ar rankos.
- Smaugimas, dusinimas.
- Kandžiojimas, spjaudymas.
- Izoliavimas.

PSICHOLOGINIS SMURTAS

Psichologinio smurto veiksmi:

- Nuolatinės įtampos, streso, baimės jausmo sukėlimas.
- Niekinimas, žeminimas, žodinė agresija.
- Vertimas jaustis kaltu (-a).
- Įsitikinimų išjuokimas.
- Atskyrimas nuo draugu.
- Manipuliavimas ir kt.
- Barimas grupės ugdytinių (vaikų iš kitų šeimų) šalia nesant mokytojai/tėvams/globėjams traktuojamas kaip neigiamą poveikį turintis veiksnys.

SEKSUALINIS SMURTAS

Seksualinio smurto veiksmai:

- Vertimas nusirengti, santykiuoti prieš asmens valią jam nepriimtinais būdais, nepriimtinu laiku.
- Vertimas stebėti, kartoti pornografinius veiksmus ar dalyvauti pornografijos filmavime ir kt.

NEPRIEŽIŪRA

- Fizinė nepriežiūra – kai nėra tinkamo būsto, maisto ar drabužių.
- Medicininė – kai nesirūpinama sveikata, nesuteikiama pagalba susirgus.
- Pedagoginė – kai vaikas nemokomas, neleidžiamas į mokyklą.
- Socialinė – kai nesudaroma galimybė socializuotis, asmuo įkalinamas namuose, draudžiama bendrauti; neįgaliam asmeniui nepritaikoma aplinka, kad jis galėtų bendrauti.
- Psichologinė-emocinė – abejingumas, asmens emocinių poreikių neatliepimas.

KAIP ATPAŽINTI AR VAIKAS PATIRIA SMURTĄ

Emociškai apleisti vaikai, kuriems dėmesio stoka kompensuojama daiktais ar pinigais, gali pradėti siekti dėmesio destruktiviais būdais. Gali pradėti save žaloti ir panašiai.

Apie tai, ar vaikas patiria smurtą, gali matytis vaiko:

- *atsiskleidime*
- *pasikeitusiame elgesyje*
- *psichologinėje būsenoje*
- *fiziniose požymiuose*

PASIKEITĘS ELGESYS

- Regresyvus elgesys
- Pernelyg brandus elgesys
- Priešiškas elgesys
- Agresyvus elgesys
- Savidestrukcinis elgesys

PSICHOLOGINĖ BŪSENA

Įtarti galima tuomet, kai tai matosi itin akivaizdžiai ir negalima sulyginti su kitais:

- pablogėjusi nuotaika
- baimingumas
- socialiniai sunkumai

ATSISKLEIDIMAS

Vieni vaikai patys viską pasipasakoja apie patirtą smurtą, būna kad po truputi papasakoja.

Atsiskleidimas būna:

- tiesioginis, netiesioginis
- dalinis
- atsitiktinis
- atsiskleisti gali padėti aplinka

FIZINIAI POŽYMAI

Akivaizdžiai ant kūno matomi sužeidimai. Kada sunerimti?

- tėvų abejingumas
- sužeidimai neatitinka pasakojimo
- trumpas, abstraktus paaiškinimas
- keičiasi pasakojimas

REAGAVIMO Į SMURTĄ IR/AR PATYČIAS PLANAS

Pastebėjus ar įtarus smurtą/patyčias:

- Bet kuris darželio darbuotojas **privalo nedelsiant reaguoti ir stabdyti** smurtą/patyčias
- Apie įvykį pranešti grupės mokytojui ar kitam su įvykiu nesusijusiam asmeniui (administracijai, Vaiko gerovės komisijos nariui)
- Grupės mokytojas (kitas asmuo) skubiai aiškinasi situaciją, kalbasi su mokiniams, jų tėvais, stebi situaciją
- Smurto/patyčių atveju pildoma forma (2 priedas) ir perduodama smurto ir patyčių prevencijos grupės nariams

- Užpildyta forma (2 priedas) registruojama patyčių registracijos žurnale formą gavusio asmens. Žurnalas laikomas Vaiko Gerovės Komisijos pirmininko kabinete
- Smurtui/patyčioms kartojantis inicijuojamas VGK posėdis
- Išaiškėjus smurto/patyčių atvejui informuojami tėvai, VTAS ir/ar policija
- Numatomas veiksmų planas, kokio pobūdžio ir dažnumo bus teikiama smurtą ir/ar patyčias patyrusiam asmeniui
- Numatomas veiksmų planas, kokio pobūdžio ir dažnumo bus teikiama smurtą ir/ar patyčias vykdyteliui asmeniui

(Vilniaus lopšelio - darželio „Strazdelis“ Smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo tvarkos aprašo 1 priedas)

Netoleruokime smurto, būkime dėmesingi vieni
kitiems ir puoselėkime bendrystę. Tik kartu
galime kurti saugią ir pagarbią aplinką.